మహాభారతం

అరణ్య పర్వము

సప్తమాశ్వాసము.

(ఎఱ్ఱాప్రగ్గడ ప్రణీతము)

నైమిశారణ్యంలో, శౌనక మహర్షి ఆశ్రమంలో, రోమహర్షుణి కుమారుడైన ఉగ్రశ్రవసుడు (సూతి) అనే పౌరాణి కుడు, మహా భారత కధను, శౌనకాది మహా మునులకు ఇలా చెప్పసాగాడు.

సుగ్రీవుడు కిష్కింధలో రాజభోగాలు అనుభవిస్తున్నాడు. రాముడు, లక్ష్మణునితో సహా మాల్యవంతం అనే పర్వత గుహలో ఉన్నాడు. వర్షాకాలం గడిచిపోయింది.

రాముడు లక్ష్మణుని చూచి "లక్ష్మణా! ఈ సుగ్రీవుడు రాజభోగములతో కాలం గడుపుతున్నాడు. మనలను మరచినట్టున్నాడు. నీవు ఇప్పుడే కిష్కింధకు పోయి సుగ్రీవుని సంహరించి రమ్ము. ఒక వేళ సుగ్రీవుడు ఇంతకు ముందే సీతాన్వేషణకు ఏర్పాట్లు చేసి ఉంటే అతడిని ఇక్కడకు తీసుకొని రమ్ము." అన్నాడు రాముడు.

అన్న ఆజ్ఞను శిరసావహించి లక్ష్మణుడు కిష్కింధకు వెళ్లాడు. సుగ్రీవుని కలిసి రాముని ఆజ్ఞను వినిపించాడు. సుగ్రీవుడు వణికిపోయాడు.

"నేను అన్న మాటను మరచునీచుడను కాను. సీతను వెదకుటకు వానరులను నలుదిక్కులకు పంపాను. ఒక నెలలో తిరిగి రమ్మని చెప్పాను. వారు తిరిగి రావడానికి ఇంక ఐదు రోజులు గడువు ఉన్నది. సీతా దేవి గురించి వార్త తెలియగానే నేను రాముని వద్దకు వస్తాను" అని వినయంతో చెప్పాడు.

ఆ సమాధానంతో తృప్తి చెందాడు లక్ష్మణుడు. సుగ్రీవునితో సహా రాముని వద్దకు వెళ్లాడు. తాను చేసిన ఏర్పాట్లను గురించి రామునికి చెప్పాడు. రాముడు సంతృప్తి చెందాడు.

కొన్నిరోజులకు అన్ని దిక్కులకు వెళ్లిన కపులు తిరిగి వచ్చారు. సీత జా డ తెలియలేదు అని చెప్పారు. దక్షిణ దిక్కుకు వెళ్లిన కపులు ఇంకా రాలేదు. నెల రోజుల తర్వాత కొంతమంది కపులు సుగ్రీవునితో ఇలా చెప్పారు.

" మహారాజా! తమరు అత్యంత ప్రియముగా పెంచుకొనుచున్న మధువనము లో అంగదుడు, హనుమంతుడు, మొదలైనవానరులు ఇష్టం వచ్చినట్టు తిరుగుచూ ఫలములు ఆరగించుచూ, వన రక్షకులమైన మేము వారిని వారించగా, మమ్ములను కొట్టారు." అని చెప్పారు.

అంగదుడు హనుమంతుడు దక్షిణదిక్కుగా వెళ్లారు వారు సీత గురించి మంచి వార్తను తెచ్చి ఉంటారు. అందుకే ఆనందంతో ఉత్సాహంలో తోటలో విహరిస్తున్నారు అని అనుకొన్నాడు సుగ్రీవుడు.

తరువాత వానరులందరూ శ్రీరాముని సన్నిధికి వచ్చారు. హనుమంతుడు శ్రీరాముని, సుగ్రీవుని చూచి ఇలా పలికాడు.

"దేవా! సీతను నేను చూచాను. దక్షిణదిశగా పోయి, సీతాదేవిని చూచాను. అన్నివిషములను సవిస్తరంగా వివరిస్తాను. మేము సీతను వెదకుచూ పోతుండగా మాకు ఒక పెద్ద సొరంగం కనపడింది. ఆ సొరంగంలో ప్రయాణించి కొన్నాళ్లకు ఒక నగరాన్ని చేరుకున్నాము. అక్కడ ఒక తాపసి మాకు కన్పించింది మమ్ములను ఆదరించింది.

తరువాత మలయ పర్వతం చేరుకున్నాము. అది సముద్రతీరము. ఆ సముద్రం దాటడానికి ఎవకిరి శక్యం కాలేదు. సీతను చూడకుండా వెళ్లడం కన్నా చావడం మేలు అని అనుకున్నాము. అలా మేము మాట్లాడుకుంటూ ఉంటే మాకు ఒక పక్షిరాజు కనిపించాడు.

"అయ్యా మీ మాటలలో నాకు జటాయువు అని పేరు వినపడింది మీరు ఎవ్వరు ఏపని మీద వచ్చారు. నా పేరు సంపాతి. మా తమ్ముడు జటాయువు. నేను నా తమ్ముడు జటాయువు ఒకసారి సూర్యమండలానికి ఎగిరాము. నా

రెక్కలు మాడిపోయి నేను ఇక్కడ పడ్డాను. అప్పటి నుంటి ఇక్కడే ఉన్నాను. నా తమ్ముడు జటాయువు గురించి మీకు తెలిస్తే నాకు చెప్పండి” అని అడిగాడు.

అప్పుడు నేను సంపాతితో రావణుడు సీతను ఎత్తుకొని పోవడం, జటాయువు అడ్డగించడం, రావణుని చేతిలో చావడం గురించి చెప్పాను. అప్పుడు సంపాతి తన తమ్ముని మరణం గురించి విచారించాడు.

“అయ్యా నాకు రావణుని గురించి తెలియును. వాడు రాక్షసుడు. ఇక్కడికి నూరు యోజనముల దూరంలో లంక ఉన్నది. అక్కడ రావణుడునివసిస్తున్నాడు. మీకు అక్కడ సీతా దేవి కనిపించవచ్చును” అని చెప్పాడు.

కాని మా లో ఎవరికి సముద్రాన్ని దాటే శక్తిలేదు. కాని నాకు నా తండ్రి వాయుదేవుని దయ వలన ఆ శక్తి సమకూరింది. నేను సముద్రం దాటి లంకను చేరుకున్నాను.

లంకా నగరం చాలా పెద్దది. సీతా దేవిని వెదుకుచూ అనేక ప్రదేశాలు తిరిగాను. అశోక వనంలో కన్నీటితో, శోకంతో తల వంచుకొని కూర్చుని ఉన్న సీతను చూచాను. నేను పోయి సీతాదేవికి నన్ను నేను రామ దూతగా పరిచయం చేసుకున్నాను మీ క్షేమం గురించి చెప్పాను. త్వరలో వచ్చి మిమ్ములను తీసుకువెళ్తారు అని చెప్పాను ఆమె నా మాటలు నమ్మలేదు. నేను రాక్షసుడను కాను నా మాట నమ్మమని చెప్పాను.

"అయ్యా! నిన్ను నమ్ముతున్నాను. త్రిజట అనే రాక్షసి కూడా చెప్పింది. నువ్వు పోయి రామునికి నా గురించి చెప్పి సుగ్రీవ సహాయంతో నన్ను ఇక్కడినుండి తీసుకు పొమ్మని చెప్పు. నా ఆనవాలుగా ఆ శిరోభూషణంగా చూపించు" అని ఈ శిరోభూషణం నాకు ఇచ్చింది. ఇంకా తమరు చిత్రకూట పర్వతము మీద ఉండగా జరిగిన మాయకాకి కథకూడా చెప్పింది." అని హనుమంతుడు రామునితో చెప్పి శిరోభూషణాన్ని రామునికి అందచేసాడు.

రాముడు ఆ శిరోభూషణాన్ని తన గుండెలకు అదుముకున్నాడు . "సుగ్రీవా ఇంక ఆలస్యం ఎందులకు రావణుడిపై దండెత్తడానికి తగు సన్నాహాలు చెయ్యి" అని చెప్పాడు. సుగ్రీవుడు అందరి వానర వీరులకు వర్తమానం పంపాడు.

నలుదిక్కుల నుండి వానరులు లక్షలు కోట్ల సంఖ్యలో వస్తున్నారు. గవయుడు, గజుడు, కుముదుడు,సుషేణుడు, కోట్ల కొద్దివానరవీరులతో యుద్ధానికి తరలి వచ్చారు. జాంబవంతుడు అనే భల్లూకము తన భల్లూక సేనతో వచ్చాడు. ఒక శుభముహూర్తములో శ్రీరాముడు, లక్ష్మణుడితో సహా, సుగ్రీవుని ఆధ్వర్యములో రావణుని మీదికి దండయాత్రకు వెడలినాడు. ఆ సేనకు వాయునందనుడు (హనుమంతుడు) నాయకత్వం వహించాడు. అంగదుడు, నీలుడు, నలుడు మొదలైన వానర వీరులు అతనికిసాయంగా నిలిచారు.

కపి సైన్యం అంతా దక్షిణ సముద్రతీరానికి చేరింది. శ్రీరాముడుసుగ్రీవుని చూచి "సుగ్రీవా! ఈ సముద్రాన్ని దాటడానికి ఉపాయం నువ్వే ఆలోచించాలి." అని అన్నాడు. కొంతమంది తెప్పలు కట్టి దాటుదాము అని చెప్పారు.

దానికి శ్రీరాముడు "మన సైన్యము లెక్కకు మించి ఉన్నది. వీళ్లకు సరిపోవు తెప్పలు పడవలు తయారు చెయ్యడం అసాధ్యం. పైగా మనం సముద్రం తెప్పల మీద దాటుతుంటే శత్రు సైన్యాలు ఊరుకుంటాయా. మనలను సముద్రంలో ముంచేస్తాయి. నాకు తోచిన ఉపాయం చెపుతాను వినండి. నేను ఉపవాస దీక్ష వహించి సముద్రుని పూజిస్తాను. సముద్రుని సహాయం లేనిది మనం ఏమీ చెయ్యలేము. సముద్రుడు సామో పాయంతో లొంగక పోతే, నా బాణాలతో సముద్రుని ఇంకింప చేస్తాను." అన్నాడు.

శ్రీరాముడు ఉపవాస దీక్షతో సముద్రుని ఆరాధిస్తున్నాడు. సముద్రుడు ప్రత్యక్షం అయ్యాడు "అయ్యా నీవు మాకులంకా నగరం పోవడానికి దారి ఇవ్వాలి. లేకపోతే సముద్రాన్ని ఇంకింప చేస్తాను" అని అన్నాడు శ్రీరాముడు.

దానికి సముద్రుడు "అయ్యా నేను నీకు ఏ విధంగా ఆటంకం కలిగించను. ఈరోజు నేను నీ బలప్రయోగానికి దారి ఇస్తే ప్రతివాడూ తన బలాన్ని చూపి నన్ను దారి ఇమ్మంటాడు. నన్ను వశం చేసుకోడానికి చూస్తాడు. అది మంచిది కాదు. మీ కపి వీరులలో నలుడు అనే శిల్పకర్మ ఉన్నాడు. వాడి సాయంతో మీరు నా మీద ఒక సేతువు కట్టండి. వాడు వేసే రాళ్లు అన్ని నేను ముంచకుండా తేలేట్టు చేస్తాను. మీరు ఆ సేతువుమీద సముద్రం దాటవచ్చును" అని ఉపాయం చెప్పాడు.

సముద్రుడు. శ్రీరాముడు నలుడిని పిలిచి వారధి కట్టమన్నాడు. నలుడు వంద యోజనములు పొడుగు,పది యోజనముల వెడల్పున ఒక వారధి నిర్మించాడు.

లంకలో ఉన్న విభీషణునికి అన్న రావణుని తో పొసగలేదు. అతను లంకనుంచి బయటకు వచ్చి శ్రీరాముని శరణు జొచ్చాడు. శ్రీరాముడు విభీషణుడికి అభయం ఇచ్చాడు. శ్రీరాముడు,వానర వీరులు, వానర సైన్యము నీలుడు కట్టిన వారధి మీద సముద్రమును దాటి లంకా పట్టణాన్ని చేరుకున్నాయి. శ్రీరాముడు త్రికూట పర్వతము మీద ఎక్కి లంకా నగరానికి నాలుగు పక్కల సైనిక శిబిరములు ఏర్పాటుచెయ్య మన్నాడు. వారన సైన్యము లంక చుట్టుపక్కల శిబిరాలు నిర్మించుకున్నాయి.

రావణుని గూఢ చారులైన శుకుడు, సారణుడు వానరుల ఆకారాలు దాల్చి వానరులలో కలిసిపోయారు. విభీషణుడు వారిని గుర్తించి రామునికి పట్టి ఇచ్చాడు. రాముడు వారికి తనసైన్యాన్ని అంతా చూపించి లంకకు పంపించి వేసాడు. శుకసారణులు లంకకు చేరి రాముడి సేన అజేయమనీ, గెలువసాధ్యం కాదని చెప్పారు. రావణుడు లంకకు తగిన రక్షణ కల్పించాడు.

శ్రీరాముడు అంగదుని పిలిచి "అంగదా నీవు రావణుని వద్దకు వెళ్లి సీతను వదలి పెట్టమని చెప్పుము. తగిన విధముగా బుద్ధిగా చెప్పుము" అని చెప్పాడు.

అంగదుడు రావణుని వద్దకు వెళ్లాడు. రావణుని కొలువు కూటము లోకి ప్రవేశించి రావణుని చూచి ఇలా అన్నాడు "రావణా! సూర్యవంశ సంజాతుడు, రాముడు నీతో ఇలా చెప్పమన్నాడు. అడవులలో తపస్సుచేసుకుంటున్న మునులను చంపావు. దేవతా స్త్రీలను బంధించావు. మహాపచారం చేసావు. ఇవి అన్నియు ఒక టి. నీవు నా ఎడల చేసిన అపరాధం ఒక్కటీ చాలా పెద్ద అపరాధము. నాతో యుద్ధం అన్నా చెయ్యి లేకపోతే నన్ను శరణు వేడుము. నా జానకిని నా వద్దకుపంపుము. మరొక విధంగా నీకు జీవించి ఉండటం కుదరదు. నీకు మనుష్యులు అంటే అనుమానంగా ఉంది. రాక్షసులను పేరుకూడా లేకుండా చేస్తాను. జాగ్రత్త" అని అంగదుడు పలికాడు.

ఈ మాటలు విన్న రావణుడు కనుసైగ చేసాడు. కొంతమంది రాక్షసులు అంగదుని పట్టుకోడానికి ప్రయత్నించారు. అంగదుడు పైకి ఎగిరి వాళ్లను కిందికి తోసాడు. ఆ తోపుడుకు వారు మరణించారు. అంగదుడు రాముని వద్దకుపోయి జరిగింది చెప్పాడు. శ్రీరాముడు యుద్ధానికి అనుమతి ఇచ్చాడు. వానరులు లంకను చుట్టుముట్టారు. లంకా నగరానికి కాపలా ఉన్న రాక్షసులను తరిమి వేసారు. కోట గోపురములను ధ్వంసం చేసారు.

ఇది తెలిసి రావణుడు తన సైన్యాన్ని యుద్ధానికి పంపాడు. రాక్షస వీరులు వానరులతో యుద్ధం చేస్తున్నారు. రాముడు, లక్ష్మణుడు కూడా యుద్ధానికి ఉపక్రమించారు. ఘోర మైన యుద్ధం జరిగింది. రాక్షస సైన్యం మాయాయుద్ధం చేస్తున్నారు. మాయా యుద్ధంలో ఆరితేరిన విభీషణుడు విజృంభించి రాక్షసులను సంహరించసాగాడు. రాక్షసులు ఈవిషయాన్ని రావణునికి చెప్పారు.

రావణుడే స్వయంగా రణరంగానికి బయలుదేరాడు రామరావణుల యుద్ధం ప్రారంభం అయింది. లక్ష్మణుడు రావణుని కుమారుడైన ఇంద్రజిత్తును తన వాడి బాణాలతో ముంచెత్తాడు. రాముని బాణముల ధాటికి ఆగలేక రావణుడు లంకకు వెళ్ళాడు. వీరుడైన ప్రహస్తుని రణరంగానికి పంపాడు. విభీషణుని నాయకత్వంలో వానర వీరులు, ప్రహస్తుని నాయకత్వంలో రాక్షస వీరులు యుద్ధం చేస్తున్నారు. విభీషణుడు తన శక్తి అనే ఆయుధాన్ని ప్రయోగించాడు. ప్రహస్తుడు మరణించాడు. అతని స్థానంలో ధూమ్రాక్షుడు వచ్చాడు. అతనిని హనుమంతుడు ఎదుర్కొన్నాడు. హనుమంతుని బలం ముందు రాక్షస సేనలు నిలువలేక పోయాయి. హనుమంతుడు ధూమ్రాక్షునితో ద్వంద యుద్ధం చేసి అతనిని సంహరించాడు.

ప్రహస్తుడు, ధూమ్రాక్షుడు మరణించారని తెలుసుకొని రావణుడు చింతించాడు. నిరంతర నిద్రలో ఉన్న కుంభకర్ణుని నిద్రలేపమని ఆజ్ఞ ఇచ్చాడు. రాక్షసవీరులు కుంభకర్ణుని నిద్రలేపడానికి సమాయత్తంఅయ్యారు. దుంధుభులు మ్రోగించి, సింహనాదాలు చేసి, కుంభకర్ణుని నిద్రలేపారు.

నిద్రలేచిన కుంభకర్ణుని తో రావణుడు "తమ్ముడా! నీవు హాయిగా నిద్రపోతున్నావు. నేనే చాలా ఆపదలో ఉన్నాను. నేను దశరధ కుమారుడైన రాముని భార్యను అపహరించి తెచ్చాను. రాముడు వానర సాయంతో నా మీదకు యుద్ధానికి వచ్చాడు. మన వీరులు ప్రహస్తుడు, ధూమ్రాక్షుడు మరణించారు. కాబట్టి నీవు యుద్ధానికి బయలుదేరాలి. నీకు వజ్రవేగుడు, ప్రమాధుడు తోడుగా ఉంటారు" అని పలికాడు.

అన్న ఆజ్ఞ మేరకు కుంభకర్ణుడు యుద్ధానికి బయలుదేరాడు. కుంభకర్ణుని భయంకర ఆకారాన్ని చూచి వానరులు ఆశ్చర్యపోయారు. వానరవీరులను ఏమాత్రం లక్ష్యపెట్టకుండా కుంభకర్ణుడు రామలక్ష్మణుల వైపుకు దూసుకుపోతున్నాడు. కుంభకర్ణుని ఆపడానికి వానరవీరులు విఫలయత్నం చేసారు. కాని కుంభకర్ణుడు వానరులను మ్రింగుతూ చంపుతూ ముందుకుపోతున్నాడు. కుంభకర్ణుడు సుగ్రీవుని పట్టుకున్నాడు. ఇది చూచి లక్ష్మణుడు తన బాణాలతో కుంభకర్ణుని కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు కుంభకర్ణుడు సుగ్రీవుని వదలి లక్ష్మణుని వైపు వచ్చాడు. లక్ష్మణుడు తన బాణాలతో కుంభకర్ణుని రెండు చేతులునరికాడు. కాని అతనికి మరల నాలుగు చేతులు మొలిచాయి. మరల ఖండించాడు. మరల మొలిచాయి. ఇలాకాదని లక్ష్మణుడు బ్రహ్మాస్త్రాన్ని ప్రయోగించి కుంభకర్ణుని సంహరించాడు.

ఇది చూచి వజ్రవేగుడు, ప్రమాధి అనే రాక్షసవీరులు లక్ష్మణుని మీదికి వచ్చారు. అప్పుడు హనుమంతుడు, నీలుడు రెండు కొండలు వారి మీదికి విసిరారు. వజ్రవేగుడు, ప్రమాధి అనే రాక్షసవీరులు మరణించారు. కుంభకర్ణుడు, వజ్రవేగుడు, ప్రమాధి అనే రాక్షసవీరులు మరణం గురించి తెలుసుకొని రావణుడు ఎంతో చింతించాడు.

అప్పుడు రావణుని కుమారుడు మేఘనాధుడు తండ్రి వద్దకు వచ్చాడు. "తండ్రీ! నన్ను రణరంగానికి పంపండి. వానరవీరులను నేను హతమారుస్తాను.

శత్రువులను సంహరిస్తాను. రామలక్ష్మణులను బంధించి తెచ్చి నీముందు ఉంచుతాను.” అని పలికాడు.

మేఘనాధుని (ఇంద్రజిత్తు) మాటలకు రావణుడు సంతోషించాడు. కుమారుని ఆశీర్వదించి పంపాడు. ఇంద్రజిత్తు రణరంగానికి వెళ్ళాడు. లక్ష్మణుని యుద్ధానికి ఆహ్వానించాడు. ఇంద్రజిత్తు, లక్ష్మణుడు ఒకరితో ఒకరు తీసిపోకుండా యుద్ధం చేసారు. ఇంతలో అంగదుడు విసురుగా పోయి ఇంద్రజిత్తును ఒక పెద్ద చెట్టుతో మోదాడు. అంగదుని మీదికి ఇంద్రజిత్తు ఒక ఈటెను విసిరాడు. దానిని లక్ష్మణుడు తన బాణాలతో విరిచాడు. అంగదుడు ఇంద్రజిత్తు రధాన్ని, సారధిని చిత్తు చిత్తు చేసాడు.

ఇంద్రజిత్తు ఆకాశానికి ఎగిరాడు. అదృశ్య యుద్ధం చేస్తున్నాడు ఇంద్రజిత్తు. రామలక్ష్మణులు శబ్దవేధి బాణాలు ప్రయోగిస్తున్నారు. కాని ఇంద్రజిత్తు నాగాస్త్రము ప్రయోగించి రామ లక్ష్మణులను బంధించాడు. రామ లక్ష్మణులు మూర్చిల్లారు. ఇదిచూచి హనుమంతుడు, జాంబవంతుడు,సుగ్రీవుడు దుఃఖించారు. విభీషణుడు బ్రహ్మాస్త్రాన్ని ప్రయోగించి వారిని నాగపాశవిముక్తులను గావించాడు. సుగ్రీవుడు విశల్యకరణి అనే ఔషధంతో వారి శరీరంలో ఉన్న విష పదార్ధాలను తొలగించాడు. రామలక్ష్మణులు మూర్చనుంచి తేరుకున్నారు.

విభీషణుడు రామలక్ష్మణులను చూచి “రామా! కుబేరుడు మీకోసం దివ్యజలాలను పంపాడు. ఈ జలాలతో మీరు మా కన్నులను ప్రక్షాళన చేసుకుంటే, మీకు అదృశ్యమైన వారుకూడా స్పష్టంగా కనపడతారు.” అని

దివ్యజలాలు ఇచ్చాడు. రామలక్ష్మణుడు వాటిని తమ కన్నులకు అద్దుకొని, ఆ జలాలతో తమ కన్నులను ప్రక్షాళన చేసుకున్నారు. ఆ జలం ప్రభావము వలన ఆకాశంలో అదృశ్యంగా తిరుగుతున్న ఇంద్రజిత్తు వారికి కనిపించాడు. లక్ష్మణుడు ఒక్కసారిగా విజృభించాడు. ఇంద్రజిత్తుమీద బాణాల వర్షం కురిపించాడు. ఇంద్రజిత్తు రెండు చేతులు ఖండించాడు. ఒక బల్లెంతో ఇంద్రజిత్తు తల నరికాడు.

కుమారుని మరణవార్త విని రావణుడు శోకంతో తల్లడిల్లిపోయాడు. పుత్ర శోకాన్ని తట్టుకోలేక, దీనికంతకూ కారణమైన సీతను సంహారించడానికి అశోకవనానికి వెళ్లాడు. మూర్తీభవించిన పుణ్యమా అని శోభిల్లుతున్న సీతను చంపడానికి కత్తిని దూసాడు. అక్కడే ఉన్న రాక్షస వృద్ధుడు, అవింధ్యుడు అతనిని వారించాడు.

“రావణా! మహేంద్రుని లాంటి వారిని జయించిన నీకు ఈ స్త్రీని చంపుట తగదు. నీకు పౌరుషము ఉంటే, శక్తి ఉంటే రాముని గెలువుము. కేవలం ఒక స్త్రీని చంపి నంత మాత్రాన నీకు కీర్తి రాదు” అని పలికాడు.

ఆ మాటలతో కోపం తగ్గిన రావణుడు, యుద్ధ సన్నద్ధుడై రాముని మీదికి యుద్ధానికి వెళ్లాడు. రామ రావణుల యుద్ధం మొదలైంది. రావణుని శరీరమునుండి వేనకు వేలు ఆయుధ ధారులైన రాక్షస వీరులు పుడుతున్నారు. వాళ్లందరిని రాముడు తన బాణాలతో చంపుతున్నాడు.

ఇంతలో మాతలి అనే ఇంద్రుని సారధి వైజయంతి అనే దేవ రధాన్ని తెచ్చి రామునికి ఇచ్చాడు. "రామా! ఇది దేవేంద్రుని రథం. దీనిని ఎక్కి దేవేంద్రుడు దేవదానవ యుద్ధంలో ఎంతో మంది రాక్షసులను సంహరించాడు. నీవు కూడా దీనిని అదిరోహించి యుద్ధము చేసి విజయము సాధించుము." అని పలికాడు. శ్రీరాముడు మాతలిని అభినందించాడు. ఆ రథాన్ని ఎక్కి రావణునితో యుద్ధం చేయసాగాడు.

రామ రావణులకు భయంకరమైన యుద్ధం జరిగింది. రాముడు బ్రహ్మాస్త్రాన్ని సంధించి రావణుని ని సంహరించాడు. లోక కంటకు డైన రావణుడు రాముని చేత సంహరించబడటం చూచి మూడు లోకాలు సంతోషించి ఉత్సవాలు చేసుకున్నాయి. అప్పుడు అవింధ్యుడు, విభీషణుడు వెంటరాగా, సీతా దేవిని తీసుకొని వచ్చి రామునికి అప్పగించాడు.

తన భార్య సీతను చూచి రాముడు ఇలా పలికాడు. "ఓ సీతా! చెడ్డ వాడైన రావణుడు ఇంత కాలము తన ఇంటిలో పెట్టి కొని ఉన్న నిన్ను నేను తిరిగి తీసుకొనిన, నాకు ధర్మహాని కలుగుతుంది కదా! నాకు చేసిన పరాభవమునకు తగిన ప్రతీకారము చెయ్యడానికి నా శత్రువైన రావణుని చంపాను. కాని నీకోసం చంపలేదు. నీవు మంచిదానివైనా, చెడ్డదాని వైనా, నిన్ను మాత్రము పరిగ్రహింపను. నీ పరిస్థితి కుక్క ముట్టిన యజ్ఞద్రవ్యమైనది. నీవు నీ ఇష్టమైన చోటికి వెళ్లవచ్చును." అని పలికాడు రాముడు.

ఆ మాటలు విని భరించ లేక, సీత నేల మీదికి వాలి పోయింది. స్పృహ లోకి వచ్చిన తరువాత, లేచి రామునితో "ఓ జన నాయకుడైనా రామా! నీకు ధర్మహాని కలుగకుండా ఉండుటకు, ప్రజలకు నా నిర్మలత్వాన్ని నిరూపించుటకు, నేను అగ్ని ప్రవేశము చేసి బయటకు వస్తాను. అనుమతి ఇమ్ము" అని ప్రార్థించింది.

రాముని అనుమతితో, సీత అగ్ని ప్రవేశం చేసింది "నేను ఎల్లప్పుడూ నీ పాదములు తక్క ఇతరము నా మనస్సులోకూడా తలపలేదు. అలా కాక పోతే పంచభూతాలు నన్ను దహించి వేస్తాయి." అని పలికింది. అప్పుడు పంచభూతములు తమ తమ పేర్లు చెప్పి "ఓ జన నాయకా! సీత ఉత్తమురాలు. నీవు సందేహ పడ పనిలేదు. ఇది మాకు తెలియును." అని పలికారు.

ఆసమయంలో బ్రహ్మదేవుడు సకల మునిగణముల తో కూడి అక్కడకు వచ్చాడు శ్రీరాముడు బ్రహ్మదేవుని సత్కరించాడు. "ఓ రామా! నీవు లోక కంటకుడైన రావణుని సంహరించి లోకాలకు హితము చేసావు. రావణునికి నలకూబరుని శాపము ఉన్నది. అందువలన, రావణుడు ఇతర స్త్రీలను తాకలేడు. బలాత్కారము చెయ్యలేడు. నీ ధర్మపత్నికి ఏ హానీ జరగలేదు. నీవు ఏ విధమైన విచారము లేకుండా ~~ఈ~~మెను స్వీకరింపుము." అని బ్రహ్మదేవుడు పలికాడు. తరువాత యుద్ధములో చనిపోయిన వానరుల నందరిని బతికించి వెళ్లిపోయాడు. దేవేంద్రుని సారధి మాతలి కూడా తన రధాన్ని తీసుకొని దేవలోకానికి వెళ్లిపోయాడు.

తరువాత రాముడు, సీతా లక్ష్మణ సమేతుడై పుష్పక విమానము ఎక్కి అయోధ్యకు వెళ్లాడు.

ధర్మరాజా! నీ వలెనే రాముడు కూడా అరణ్య వాసము చేసి ఎన్నో కష్టములు పడి, తుదకు తన రాజ్యమును పొంది సుఖించాడు. ఆ ప్రకారము నువ్వుకూడా నీ అరణ్య అజ్ఞాతవాసములు అనుభవించి నీ రాజ్యమును పొందెదవు"అని మార్కండేయ మహర్షి ధర్మరాజుకు శ్రీరామ చరిత్రను చెప్పాడు.

రామ కథను విన్న ధర్మరాజు రాముని పరాక్రమము, సీతా దేవిపాతివ్రత్యము ఇంత గొప్పదా అని ఆశ్చర్యపోయడు. "ఓ మహర్షి! సీతా దేవి మాదిరి పతివ్రతలు ఇంకా ఉన్నారా!" అని అడిగాడు. అప్పుడు మార్కండేయ మహర్షి ధర్మజునకు, సావిత్రి కథను చెప్ప నారంభించాడు.

"పూర్వము మద్ర దేశాన్ని అశ్వపతి అనే రాజు పరిపాలిస్తున్నాడు. వారికి సంతానము లేదు. అందుకని ఆయన సావిత్రీదేవిని పదునెనిమిది సంవత్సరాలు భక్తితో సేవించాడు. ఆయన భక్తికి మెచ్చిసావిత్రీ దేవి ఆ రాజుకుప్రత్యక్షం అయింది. "రాజా! నీకు ఏమి వరం కావాలో కోరుకో " అని అడిగింది. దానికి అశ్వపతి మహారాజు తనకు పుత్రుడు కావాలి అని అడిగాడు. కాని సావిత్రీదేవి నీకు ఒక కన్య జన్మిస్తుంది అని వరం ఇచ్చింది.

"అమ్మా! నిన్ను భక్తితో కొలిచాను. నా కోరిక మన్నించి నీవు వచ్చావు. మరి నా కోర్కిక తీరాలి కదా! " అని అడిగాడు.

“ రాజా! నీ కోరిక గురించి నేను ఇంతకు ముందే బ్రహ్మ దేవునితో చర్చించాను. ఆయన నీకు పుత్రిక కలుగుతుంది అని నిర్దేశించాడు. ఆ యన ఆజ్ఞ అమోఘము. కాని నీకు ఆ పుత్రిక కారణంగా, నూర్గురుపుత్రులు జన్మిస్తారు. సంతోషించు.” అని చెప్పి సావిత్రీ దేవి అంతర్ధానం అయింది.

కొన్ని రోజుల తర్వాత అశ్వపతి దంపతులకు ఒక కన్య జన్మించింది. ఆమె పేరు సావిత్రి. ఆ కన్య దినదినప్రవర్ధమానంగా గారాబంగా పెరుగుతూ ఉంది. సావిత్రికి యుక్త వయసు వచ్చింది. ఆమెకుపెళ్లి చెయ్యాలని నిశ్చ యించాడు అశ్వపతి. సావిత్రి తన చెలి కత్తెల వలన సాళ్వ దేశపు రాజు ద్యుమత్సేనుడి కుమారుడు, సత్యవంతుడు అనే రాకుమారుడు, రూప వంతుడు, గుణవంతుడు అని విని అతని మీద మనసు పడింది. కాని సిగ్గుతో ఆ విషయం ఎవ్వరికీ చెప్పలేదు.

ఒకరోజు నారద మహర్షి అశ్వపతి రాజు వద్దకు వచ్చాడు. రాజు నారదునికి అర్ఘ్యపాద్యాదులు ఇచ్చి సత్కరించాడు. సావిత్రి కూడా వచ్చి తండ్రికి నారద మహర్షికి నమస్కరించింది. ఆ కన్యను చూచి నారదుడు “రాజా! నీ కుమార్తెకు ఇంకా ఎందుకు వివాహం చెయ్యలేదు” అని అడిగాడు.

అశ్వపతి మహారాజు సావిత్రి ని చూచి “అమ్మా! విన్నావుగా నారద మహర్షి మాటలు. నీకు తగ్గ వరుని నీవే వరించు. అదే నాకు సంతోషము” అని పలికాడు.

సావిత్రి కొంచెం సిగ్గుతో "తండ్రి! సాళ్వభూపతి తనయుడు సత్యవంతుడు నాకు తగిన భర్త అని మనస్సులో అనుకున్నాను. ఆతనికి ఇచ్చి నా వివాహం జరిపించు. కాని ఆ సాళ్వ దేశాధిపతి విధి వశాత్తు, కళ్లుపోగొట్టుకొని, శత్రువులు తన రాజ్యాన్ని ఆక్రమించగా, ప్రస్తుతము భార్య బిడ్డలతో అడవులలో నివసిస్తున్నాడు. అయినను నేను సత్యవంతునే వివాహం చేసుకుంటాను." అని నిశ్చయంగా చెప్పింది.

అప్పుడు అశ్వపతి నారదుని చూచి నారద మహర్షి! ఆ సత్యవంతుడి గుణగణములు ఎలాంటివి అని అడిగాడు. "రాజా! అతడు ఎల్లప్పుడూ సత్యం పలుకుటచే సత్యవంతుడు అనిసార్థక నామధేయుడు అయ్యాడు. అతని అసలు పేరు చిత్రాశ్వుడు. బుద్ధిలో బృహస్పతి లాంటి వాడు. శౌర్యము లో దేవేంద్రుని మించిన వాడు. తేజస్సులో చంద్రుడు, అందంలో అశ్వినీ దేవతలను మించి పోయాడు. శమము, దమము, బ్రాహ్మణుల మీద భక్తి, అతనికి ఎక్కువగా నున్నవి. కాని సత్యవంతుని లో ఒక లోపం ఉంది. అతడు పెళ్లి అయిన ఒక సంవత్సరమునకు మరణిస్తాడు. ఇది చెప్పవలసింది కాబట్టి చెప్పాను." అని చెప్పాడు నారదుడు.

అప్పుడు అశ్వపతి కుమార్తె మొహం చూచాడు. "అమ్మా! నీకు అల్పాయుష్కుడైన వరుడు ఎందుకు. మరొక రాకుమారుని వరించు." అని చెప్పాడు.

" తండ్రీ! త్రికరణములలో మనస్సు ప్రధానము కాదా. ఆ మనసులో నేను సత్యవంతుని వరించాను. అతను ఎలాంటి వాడైనా, నాకు అతనినే ఇచ్చి వివాహం జరిపించండి. నేను వేరు వరుని వరించను." అని పలికింది సావిత్రి.

"రాజా! నీ కుమార్తె గుణవతి. ఆమె మనసు మరల్చడం మనవల్ల కాదు. ఇంక అనుమానించవలదు. ఆమెకు సత్యవంతునీ ఇచ్చి వివాహం జరిపించండి. ఈమె చేసిన పుణ్యఫలము వలన సత్యవంతుడు చిరంజీవి కాగలడు." అని దీవించి నారదుడు వెళ్లిపోయాడు.

నారదుని ఆశీస్సు మేరకు అశ్వపతి మహారాజు వివాహ సంభారములతో అడవిలో ఉన్న ద్యుమత్సేనమహారాజు వద్దకు వెళ్లాడు. ఆయన అశ్వపతి మహారాజును సాదరంగా ఆహ్వానించాడు. సత్కరించాడు.

"ద్యుమత్సేనమహారాజా! ఈమె నా కుమార్తె సావిత్రి. గుణవంతురాలు. విద్యావంతురాలు. నామాట మన్నించి నా కుమార్తె సావిత్రిని నీ కోడలిగాస్వీకరింపుము." అని పలికాడు.

"అయ్యా! మేము రాజ్యమును కోల్పోయి అడవులలో ఉన్నాము. నీ కుమార్తె సుకుమారి. ఈ అడవులలో బాధలకు తట్టుకుంటుందా చెప్పండి. " అని అన్నాడు.

" రాజా సంపదలు శాశ్వతములు కావు కదా. ఈరోజు ఉంటాయి రేపు పోతాయి. వాటి కోసం దిగులు చెందటం ధీరుల లక్షణం కాదు. మా అమ్మాయి చిన్నపిల్లకాదు. అన్ని ఆలోచించే ఈ నిర్ణయం తీసుకుంది. కాదనకండి." అని అర్ధించాడు అశ్వపతి.

ద్యుమత్సేనుడు కాదనలేకపోయాడు. సావిత్రీ సత్యవంతుల వివాహం జరిగింది. అశ్వపతి తన కూతరికి వివిధ ఆభరణములు, వస్తువులు ఇచ్చి తన రాజధానికి వెళ్లిపోయాడు. సావిత్రి భర్తతో పాటు నార చీరలు ధరించి , అత్తమామలకు సేవ చేస్తు, భర్తతో కాపురం చేస్తూ ఉంది. తృటిలో సంవత్సరం గడి చి పోయింది. ఇంక నాలుగు రోజులు మాత్రమే ఉంది. సావిత్రి మూడురాత్రుల దీక్ష తీసుకుంది.

ఆఖరి రోజు ఉదయమే లేచి స్నానాదికములు ముగించింది సావిత్రి. అత్తమామలకు నమస్కరించింది. భర్తకు సేవచేసింది. కొంచెం పొద్దు ఎక్కింది. సత్యవంతుడు "సావిత్రీ నేను అడవికి వెళ్లి పండ్లు తీసుకొని వస్తాను." అని అన్నాడు.

" నేనూ మీతో వస్తాను" అని సావిత్రి కూడా సత్యవంతుని తో అడవికి బయలుదేరింది. సావిత్రి ఆ అడవి లోని అందాలను చూస్తూ ఉంది. కాని ఒక కంట భర్తలో వచ్చే మార్పులను గమనిస్తూ ఉంది. కొన్ని ఫలములను కోసిన తరువాత, సమిధల కోసం ఒక ఎండు చెట్టును గొడ్డలితో కొడుతున్నాడు సత్యవంతుడు. ఇంతలో తల భారంగా ఉందని చెప్పి గొడ్డలిని కిందపెట్టి తూలుతూ కింద

కూర్చున్నాడు. సావిత్రి వెంటనే తన తొడ మీద సత్యవంతుని తలను పెట్టుకొని ఆయనకు సపర్యలు చేస్తూ ఉంది. కొంత సేపటికి సత్యవంతుడు స్పృహ కోల్పోయాడు.

ఇంతలో నల్లటి ఆకారం కలవాడు, కోరలు కలవాడు, ఎర్రని నేత్రములు కలవాడు, బంగారు రంగు బట్టలు ధరించినవాడు, అత్యంత భీకరాకారుడు, చేతిలో పాశం ధరించిన వాడు అయిన ఒక దేవతా మూర్తి అక్కడకు వచ్చాడు.

అతనిని చూచి సావిత్రి "అయ్యా మీరు ఎవరు?" అని అడిగింది.

"సావిత్రీ నా పేరు యమధర్మరాజు. నీవు గొప్ప పతివ్రతవు కాబట్టి నన్ను చూడగలిగావు. నేను ఇతరులకు కనపడను. నీ భర్త సత్యవంతునికి ఆయువు తీరింది. అతడు గొప్ప పుణ్యపురుషుడు అందుకే అతని ప్రాణములు తీసుకొని పోవుటకు నేను స్వయంగా వచ్చాను." అని పలికి యమధర్మరాజు, తన పాశమును సత్యవంతుని మీదికి విసిరి అతని శరీరములో ఉన్న జీవుని బయటకు లాగాడు. వెంటనే దక్షిణ దిశగా వెళ్లుతున్నాడు.

వెంటనే సావిత్రి తన భర్త దేహమును   ఎవ్వరికీ కనపడకుండా పొదలలో దాచి పెట్టి, యమధర్మరాజు పోయిన మార్గముననే తానూ అనుసరించింది. తన వెనక వస్తున్న సావిత్రిని చూచాడు

" అమ్మా నీవు ఎందుకు నా వెంట వస్తున్నావు. వద్దు నిలువుము. ఇంకమీదట నీవు ఈ మా ర్గమున రాలేవు" అని పలికాడు.

"యమధర్మరాజా! భర్తలు వెళ్లిన మార్గముననే భార్యలు వెళ్లడం ధర్మం కాదా. నీ దయవలన, నా పాతివ్రత్యము వలన నేను రాలేని చోటు కూడా ఉందా? అన్ని మార్గములలో ధర్మ మార్గము ప్రధానము. ధర్మమునకు ఆధారము సజ్జనులు. సజ్జన సందర్శనము ఎప్పుడూ వృధాకాదు. నీ వంటి సజ్జనమూర్తి దర్శనము వలన పరమ శుభములు పొందక నేను మామూలు మనిషి మాదిరి వెనుకకు ఎలాపోగలను." అని పలికింది సావిత్రి.

ఆమె మాటలకు యమధర్మరాజు ఆశ్చర్యపోయాడు. "అమ్మా! నీ మాటలకు మెచ్చాను. నీ భర్తప్రాణములు తప్ప ఒక వరం కోరుకో ఇస్తాను." అన్నాడు.

" యమధర్మరాజా! నా మామగారు సాళ్వరాజుకు కంటి చూపు లేదు. అతనికి చూపు వచ్చేట్టు వరం అనుగ్రహించండి. " అని పలికింది.

" సరే నీ మామ గారికి దృష్టిని ప్రసాదించాను. దీనిలో తృప్తి చెంది మరలి పొమ్ము" అని పలికాడు యమధర్మరాజు.

కాని సావిత్రి యమునిని వెంబడించి వెళ్లింది. "యమధర్మరాజా! మనస్సు, వాక్కు, కర్మలతో ఎవ్వరికీ కీడు తలపెట్టకుండా ఉండుట, దీనుల ఎడ కరుణ చూపుట, దాన ధర్మములు చేయుట, ఆశ్రితులను ఆదరించుట ఆర్యధర్మములు

అని మీకు తెలియును కదా! నీవు ధర్మదేవతవు. నీకు తెలియనిది ఏమున్నది. అందరి ఎడల సమబుద్ధితో ఉంటావు కాబట్టి నీకు సమవర్తి అని పేరు కదా! యమధర్మరాజా! నిన్ను యముడు, శమనుడు అని కూడా పిలుస్తారు కదా! ” అని పలికింది సావిత్రి.

“ అమ్మా సావిత్రీ నీ పలుకులు అమృతోపమానములు. నీకు మరి ఒక్క వరం ఇస్తాను. నీ భర్త ప్రాణములు తప్ప. కోరుకొనుము” అని అన్నాడు.

“యమధర్మరాజా! నా మామగారి రాజ్యమును అతని విరోధులు ఆక్రమించారు. అతని రాజ్యము అతనికి ఇప్పించండి.” అని కోరింది.

యమధర్మరాజు ఆ వరం కూడా ఇచ్చాడు. “సావిత్రీ! నీవుకోరిన వరాలు అన్ని ఇచ్చాను కదా. ఇంక నిలువుము ఇక్కడినుండి నీకు రావడానికి అనుమతి లేదు.” అని అన్నాడు.

“ ఓ ధర్మరాజా! నీకు తెలియనిది ఏమున్నది. ధర్మాత్ములు ఎట్టి విపత్కర పరిస్తితులలో నైనను తమ తమ ధర్మక్రియలు క్రమం తప్పకుండా నెరవేరుస్తారు. వారికి ఎటువంటి భ్రాంతి ఉండదు. కాబట్టి నేను కూడా ఎట్టి విపత్కర పరిస్థితులలోనూ నా భర్తను ఎలా విడిచి పెట్టేది. అది న్యాయం కాదు కదా. నేనూ ధర్మాన్ని ఆచరించాలి కదా! ” అని పలికింది.

"సావిత్రీ నీ ధర్మబుద్ధికి సంతసించితిని. మరొక వరము కూడా ఇచ్చెదను అదియును నీ భర్తప్రాణములు తక్క." అన్నాడు యమధర్మరాజు.

"యమధర్మరాజా! నా తండ్రి అశ్వపతికి పుత్రసంతానము లేరు. ఆయనకు నూర్గురు కుమారులను అనుగ్రహించుము." అని అడిగింది.

"సావిత్రీ! నీకు కోరినట్టు నీ తండ్రికి పుత్రశతమును అనుగ్రహించితిని. నీవు చాలా అలసి పోయావు ఇంక వెనుకకు మరలుము." అని చెప్పాడు యముడు.

" యమధర్మరాజా! సతులకు భర్త సేవయే పరమార్ధము. నా మనస్సు నా భర్త పాదసేవనలోనే లగ్నమైయున్నది. నాకు అలుపు ఎక్కడిది? తమ తమ ధర్మాన్ని నిష్ఠతో ఆచరించే వాళ్లు మనకు అరుదుగా కన్పిస్తారు. వారి ధర్మనిష్ఠతోనే కదా సూర్యచంద్రులు క్రమం తప్పకుండా సంచరిస్తున్నాయి. ఎవరితోనైనా ఏడు మాటలు మాటలాడిన వారు బంధువులు అవుతారు అంటారు. (సఖ్యం సాప్తపదీనమ్ అని ఆర్యోక్తి) నేను తమరితో ఎన్నో మాటలాడినాను. ఇప్పుడు నేను మీకు చుట్టము అయితిని అని వేరు చెప్పవలెనా! కావున నా కోరికను తమరు మన్నింపవలెను." అని పలికింది

దానికి యమధర్మరాజు సంతోషించి "సావిత్రీ! నీకు మరొక్క వరము ఇచ్చెదను కోరుకొనుము" అని చెప్పాడు

దానికి సావిత్రి సంతోషించి "యమధర్మరాజా! ఇప్పటిదాకా నువ్వు ఏవరం కోరుకోమన్నా నీ పతిప్రాణములు దక్క అని చెబుతూ వచ్చావు. కాని ఇప్పుడు ఆ మాట చెప్పలేదు కాబట్టి నా ఇష్టం వచ్చిన వరం, నా ఇష్టం వచ్చినట్టు కోరుకుంటాను. ఓయమధర్మరాజా! సతికి పతియే దైవము. పతిలేని జీవితము సతికి దుర్భరము. ఏ శుభకార్యములకు ఆమెను పిలవరు. కావున సాళ్వపతి పుత్రుడు సత్యవంతుని పునర్జీవుని చేయుము." అని అడిగింది.

ఆమె పట్టుదలకు సంతోషించి యమధర్మరాజు సత్యవంతుని జీవుని అతని శరీరంలో తిరిగి ప్రవేశపెట్టాడు. "సావిత్రీ! నీ భర్త నాలుగు వందల సంవత్సరములు జీవిస్తాడు. నీకు నూరుమంది కుమారులు కలుగుతారు. నీ భర్త కీర్తి మంతుడవుతాడు." అని వరము ఇచ్చి యమధర్మరాజు వెడలిపోయాడు.

సావిత్రి వెనుకకు తిరిగి తాను సత్యవంతుని దేహమును దాచిన చోటుకు వచ్చింది. భర్త తలను తన తొడమీద పెట్టుకొని కూర్చుంది. కొంత సేపటికి సత్యవంతుడు నిద్రనుండి లేచినట్టు లేచాడు.

"ఏమిటి సావిత్రీ! ఇంతసేపు నిద్రపోయాను. లేపవలదా! కాని ఎవరో నన్ను పట్టి లాగినట్టు అనిపించింది. ఎవరై ఉంటారు. అది కలకాదు నిజమే అన్నట్టు ఉన్నది." అని అడిగాడు

"నాథా! ఇప్పటికే చాలా పొద్దుపోయింది. మీ తల్లితండ్రులు మన కోసం ఎదురు చూస్తుంటారు. ఆవిషయాలన్ని రేపు చెపుతాను." అని చెప్పింది.

"అవును సావిత్రీ నా తల్లితండ్రులు మన కోసం పరితపిస్తుంటారు మనం వెంటనే ఆశ్రమానికి వెళ్ళాలి" అని అన్నాడు. ఇద్దరూ ఆశ్రమానికి చేరుకున్నారు అప్పటికే సత్యవంతుని తండ్రి ద్యుమత్సేనుడికి చూపు వచ్చింది. ఎదురుగా తమ కుమారుడు సత్యవంతుడు కనిపించలేదు. కొడుకుకోసం వారు పరితపిస్తున్నారు. సావిత్రి సత్యవంతులు ఆశ్రమం చేరుకోగానే "నాయనా ఇంత పొద్దుపోయింది. ఇప్పటిదాకా ఎక్కడ ఉన్నారు!" అని అడిగాడు.

సత్యవంతుడు తనకు తలనొప్పి రావడం, పడుకోవడం, కలలో ఒక మహానుభావుడు కనిపించడం వరకు చెప్పాడు. తరువాత సావిత్రి తన మామ గారితో ఇలా చెప్పింది. "మహారాజా! నా భర్త సత్యవంతునికి ఈరోజు మరణము అని నారదుల వారు చెప్పారుకదా అందుకని నేను నా భర్తతో కూడా అడవికి వెళ్ళాను అక్కడ నా భర్త స్పృహతప్పపడిపోయాడు అప్పుడు యమధర్మరాజు నా భర్తప్రాణములను తీసుకొని పోవుటకువచ్చాడు. ఆయన నా భర్త ప్రాణములను తీసుకొని పోవుచుండగా నేనును ఆయన వెంటనే వెళ్ళాను. యమధర్మరాజును స్తుతించి ఆయన కృపను పొంది, ఆయన చేత నాలుగు వరములుపొందాను. అందులో ఒకటి నాభర్త ప్రాణములు తిరిగి పొందుట. మరొక వరము తమరికి చూపు వచ్చుట మరొక వరము తమరికి తిరిగి రాజ్యము సంప్రాప్తించుట నాల్గవది నా తండ్రికి నూరుమంది పుత్రులు కలుగుట. ఆ ప్రకారము నాకు నా భర్తప్రాణములు దక్కినవి. " అని చెప్పింది.

"అమ్మా! ఆపత్సముద్రములో ఉన్న మాకు నీవు నావవైతివి. నీ పుణ్యచరిత్ర కీర్తనీయము." అని అన్నారు.

తరువాత కొన్నాళ్లకు సాళ్వరాజు ఆంతరంగికుటు మిత్రులు వచ్చి ఆయన శత్రురాజులు వారిలో వారు కొట్లాడుకొని మరణించినారని, ద్యుమత్సేనుని రాజ్యపాలనచేయమని కోరారు. ద్యుమత్సేనుడు తిరిగి రాజయ్యాడు. సత్యవంతుడు యువరాజు అయ్యాడు. సావిత్రి సమస్త రాజభోగములు అనుభవించింది.

కనుక ధర్మరాజా! ఆ పతివ్రత ఐన సావిత్రి వలెనే ఈ ద్రౌపదికూడా మీకు శుభములు కూరుస్తుంది." అని చెప్పి మార్కండేయ మహర్షి తన ఆశ్రమానికి వెళ్లాడు.

అప్పుడు జనమేజయుడు వైశంపాయనునితో " మహర్షి! ఇంద్రుడు కర్ణుని కవచ కుండలములు అపహరించాడు. అని చెపుతారు కదా ఆ కథ వివరించండి." అని అడిగాడు. వైశంపాయనుడు ఈవిధంగాచెప్పసాగాడు.

"ఆ ప్రకారముగా పాండవులు పండ్రెండేళ్లు వనవాసము గడిపారు. ఆఖరు సంవత్సరము లో ఉండగా, ఇంద్రుడు పాండవులకు మేలు చెయ్య దలచాడు. కర్ణుని కవచ కుండలములు మాయోపాయమున అపహరించ దలచాడు. ఈవిషయాన్ని సూర్యుడు తెలుసుకున్నాడు వెంటనే బ్రాహ్మణ వేషములో తన

పుత్రుడు కర్ణుని వద్దకు వెళ్లాడు. కర్ణుడు ఏకాంతములో ఉండగా అతనితో ఇలా చెప్పాడు.

“ఓ కర్ణా! నీ మేలుకోరి నీకు కొన్ని విషయాలను చెప్పడానికి వచ్చాను. దేవేంద్రుడు నీ కవచకుండలములను అపహరించడానికి వస్తున్నాడు. నీవు బ్రాహ్మణులకు అడిగినది కాదనకుండా ఇచ్చెదవని బ్రాహ్మణవేషంలో వస్తున్నాడు. కర్ణా! నీ కవచకుండలములు అమృతమయములు. అవి నీ ఒంటిమీద ఉన్నంతకాలము నిన్ను ఎవరూ చంపలేరు. అందుకని నీకు చెపుతున్నాను. మోసపోవద్దు.” అని చెప్పాడు.

“అయ్యా మీరు ఎవరో నాకు తెలియదు. దయచేసి తమరు ఎవరో తెలపండి!” అని అడిగాడు.

దానికి ఆ బ్రాహ్మణుడు “కర్ణా! నేను సూర్యుడను. నా మనస్సులో నీ మీద మమకారము ఎక్కువ అందుకని వచ్చాను.” అని అన్నాడు

“ఓ సూర్య దేవా! నేను బ్రాహ్మణులు ఏది అడిగినా అది ఇస్తాను అది నా ప్రతిజ్ఞ. అలాంటిది సాక్షాత్తు దేవేంద్రుడు వచ్చి దేహీ అని అడిగితేనా ప్రాణాలే ఇస్తాను. అలాంటిది నా కవచకుండలములు నాకు ఒక లెక్కా! అదియును కాక ముల్లోకాలను పాలించే ఇంద్రుడు ధర్మము తప్పి మారు వేషంలో నా వద్దకు రావడమా! అది అతని కీర్తికి హానికదా. కాని నాకు అది సుకృతమేకదా! ఎటు చూచినా నేను ధన్యుడను. ఈ లోకంలో కీర్తికి మించినది ఏదీ లేదు. కీర్తి తల్లివలే

కాపాడుతుంది. అపకీర్తి పొందిన వాడిని అన్ని కీడులు ఆవహిస్తాయి. బ్రాహ్మణులు కోరితే నాకు ఉన్నదానిలో దానం చేయడం, బలవంతులైన శత్రువులను చంపడం. యుద్ధంలో చావడం. శరణు వేడిన వాడిని కాపాడటం. బ్రాహ్మణులను, వృద్ధులను బాలురను చంపకపోవడం. అవి నా వ్రతాలు. వీటిని నేను తప్పను. కాబట్టి ఇంద్రుడు వచ్చి అడిగితే నా కవచకుండలమును సంతోషంగా ఇస్తాను." అని కర్ణుడు చెప్పాడు.

"ఓ కర్ణా! నీ హితులు చెప్పేమాటలు నువ్వు వినవు. తనకు తన వారికి మేలు చేయు కీర్తి గడించడం మంచిది గాని నీకు నీ వారికి అపకారం చేయు కీర్తి ఎందుకు. ముందు నీ ప్రాణములు కాపాడుకో. నీవు బతికి ఉంటే మరింత కీర్తి సంపాదింపవచ్చును. నీ మేనిలో ప్రాణములుండిన, నీ భార్యాబిడ్డలు రాజభోగములు అనుభవింపగలరు. మరణించిన తరువాత మనిషి బూడిద అవుతాడు. తనకు వచ్చిన కీర్తిని చూడలేడు. మృతునికి వచ్చిన కీర్తి శవానికి చేయు అలంకారము వంటిది. అదియును కాక, నీవు నాకు భక్తుడవు. భక్త రక్షణ నా కర్తవ్యము. మరియు ఇందులో ఒక దేవరహస్యము కలదు. అది నీకు కాలక్రమేణా తెలియగలదు. నీకు అర్జునుని మీద పగ ఉన్నది. యుద్ధములో నీకు కవచకుండలమును ఉన్నచో అర్జునుడునిన్ను చంపలేడు." అని సూర్యుడు కర్ణుడుకి నచ్చ చెప్పాడు.

"సూర్యదేవా! నీకు నా మీద ఉన్న దయతో ఇంత చెప్పావుకాని నేను చెప్పేది కూడా కోపించకుండా వినుము. నేను అసత్యానికి భయపడినట్లు యమునికికూడా భయపడను. నా వ్రతమును వీడను. అర్జునుని నేను గెలువలేను అని

తలపవలదు. నా వద్ద ఉన్న అస్త్రములు నీకు తెలియును. పరశురాముడు, ద్రోణుడు నాకు ప్రసాదించిన అస్త్రములు సామాన్యమయినవికావు. వాటిసాయంతో నేను అర్జునుని సంహరింపగలను. తమరు వేరువిధంగా తలపక నన్ను ఆశీర్వదించండి" అని పలికాడు.

"కర్ణా! నీవునిశ్చయముగా నీ కవచకుండలములు ఇంద్రునికి దానం చెయ్యడానికి నిశ్చయించుకుంటే ఒక పని చెయ్యి. ఇంద్రుని వద్ద అత్యంత భయంకరమైన "శక్తి "అనే అస్త్రము ఒకటి ఉన్నది దానిని బదులుగా తీసుకొనుము." అని చెప్పిసూర్యుడు వెళ్లిపోయాడు. కర్ణుడు దేవేంద్రుని రాకకై ఎదురు చూస్తున్నాడు.

అని వైశంపాయనుడు చెప్పగా విని జనమేజయుడు "ఓమహర్షి! సూర్యుడు కర్ణుని గురించి ఒక దేవ రహస్యము కలదని చెప్పినాడు కదా. అది ఏమిటి వివరించెదరా!" అని అడిగాడు. వైశంపాయనుడు ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు.

పాండవుల తల్లి కుంతీ దేవి (పృధ) కుంతి భోజుని కుమార్తె. ఆమెకు వివాహము కాక పూర్వము ఒక రోజు దుర్వాస మహా ముని వారి ఇంటికి వచ్చాడు. కుంతి భోజుడు ఆయనకు అతిధి సత్కారాలు గావించాడు.

"మహారాజా! నాకు నీ ఇంటిలో కొన్ని దినములు ఉండవలెనని ఉన్నది. నాకు ఎలాంటి లోపము రాకుండా పరిచర్యలు చెయ్యగలరా!" అని అడిగాడు.

కుంతిభోజుడు దానికి సమ్మతించాడు. తన కుమార్తె పృధ ను పిలిచి "అమ్మా ! ఈయన దుర్వాసమహాముని. మన ఇంట కొంతకాలము ఉంటారు నీవు ఆయనకు విసుగులేకుండా సపర్యలు చేయుము. నీవు ధైర్యవంతురాలివి. వినయశీలివి. కావున ఈయనను భక్తితో సేవించుము. ఆయనకు కోపం తెప్పించకుము." అని చెప్పాడు.

" తండ్రీ! నాకునూ బ్రాహ్మణులకు సేవలు చెయ్య వలెనని ఎల్లప్పుడూ మనస్సులో కోరుకుంటాను. నా కోరిక ఈ రోజుకు తీరినది. నీవు కోరిన విధముగా నేను ఈయనకు పరిచర్యలు చేసెదను. నా మీద భారము ఉంచుము." అని పలికింది.

"ఓ మహర్షి! ఈ చిన్నది నా కుమార్తె పృధ. తమరు మా ఇంట నున్నంత కాలము తమరికి సపర్యలు చేస్తుంది. ఎప్పుడైనా చిన్న తనం చేత, పొరపాటున తప్పుచేస్తే మన్నించండి."

తండ్రి కోరిక మేరకు పృధ దుర్వాసునకు సమరిచర్యలు చేస్తూ ఉంది. దుర్వాసుడుకూడా ఆమెను అప్పుడప్పుడు పరీక్షించేవాడు. ఉదయం వస్తానని రాత్రికి వచ్చేవాడు. రాత్రికి వస్తానని అంతకు ముందే వచ్చేవాడు. కాని పృధ అప్రమత్తయ్యై ఎల్లప్పుడూ విసుగు లేకుండా దుర్వాసుని సేవించింది. ఈ విధంగా ఒక్క సంవత్సర కాలం గడిచింది.

దుర్వాసుడు వెళ్లబోతూ "కుమారీ! నీవు చాలా చక్కగా సపరిచర్యలు చేసావు. ఒక వరం కోరుకో! " అన్నాడు.

దానికి పృథ "అయ్యా మీకు సంతోషం కలిగించాను. నాతండ్రి మాట నెరవేర్చాను. నాకు అది చాలు." అని వినయంగా బదులుచెప్పింది.

" పృథా! నీకు ఒక మంత్రం ఉపదేశిస్తాను. ఆ మంత్రం జపించి నీవు ఏ దేవతను ఆహ్వానించిన ఆ దేవత వచ్చి నీ వశంలో ఉంటాడు" అని చెప్పి ఒక మంత్రం ఉపదేశించాడు. తరువాత వెళ్లిపోయాడు.

ఒకరోజు పృథ ఒంటరిగా ఉన్నప్పు దుర్వాసుడు ఉపదేశించిన మంత్రాన్ని పరీక్షించ దలచింది. పొద్దుటే స్నానమాచరించి ఉదయిస్తున్న సూర్యుడిని చూచింది. సహజ కవచ కుండలములతో, వికసించిన పద్మంలా ప్రకాశిస్తున్న సూర్యభగవానుని చూచి ఆమె లో అనురాగం కలిగింది. మంత్రం పఠించి "నాకు నీ లాంటి కుమారుని ప్రసాదించు" అని కోరుకొంది.

వెంటనే సూర్యుడు మానవ రూపంలో ఆమె వద్దకు వచ్చాడు "కుంతీ కుమారీ నేను నీ మంత్రబలము చేత ఇక్కడకు వచ్చాను. నీవాడను. నీమనస్సుకు ఏది ప్రియమో అది చేస్తాను." అని అన్నాడు.

ఆయనను చూచి "కుంతి అయ్యా! ఇక్కడ మీరు చెయ్యవలసిన పని ఏమీ లేదు. ఏదో కుతూహలంచేత మంత్రం జపించాను. మీరు వెళ్లిరండి. " అని చెప్పింది.

"కుంతీ నేను తప్పు వెళతాను. కాని నీవు నీ మనస్సులో ఏమి కోరుకొని నన్ను పిలిచావు. నిజం చెప్పు. నా మాదిరి సహజ కవచకుండలములతో ఉన్న తేజశ్శాలి య్యైనా కుమారుడు నా వలన కావాలని కోరుకున్నావు కదూ. నీ కోరిక నేను నెరవేరుస్తాను. కాబట్టి నాతో సమాగమమునకు ఒప్పుకో. నీవు కోరినట్టు నీకు కుమారుడు జన్మిస్తాడు. లేని యెడల నీవు, నీ జననీ జనకులు భస్మం అయిపోతారు. అదియును కాక, నీ శీలాన్ని ఎరుంగకుండా నీకు మంత్రం ఉపదేశించిన ఆ దుర్వాసుని భస్మం చేస్తాను. అటు చూడు. దేవతలందరూ నన్నుచూచి నవ్వుతున్నారు." అని కోపంతో పలికాడు సూర్యుడు.

"అయ్యా! నన్ను నీకు సమర్పించుటకు అర్హులు నా తల్లితండ్రులు. వారి అనుమతి లేకుండా నేను నీ పొందు ఎలా అంగీకరింపగలను. నేను కేవలం బాల్య చాపల్యం చేత, మంత్రమహిమను పరీక్షించ గోరి ఇలా చేసాను. నన్ను క్షమించు." అని సూర్యుని బతిమాలింది. కాని సూర్యుడు ఒప్పుకోలేదు.

"మహానుభావా! కన్యకు తల్లితండ్రులు బంధుజనులు సమక్షంలో పెళ్లి జరిగిన తరువాత ఆమె తన భర్తతో మన్మధ కేళిలో మునిగి తేలవచ్చును. కాని పెళ్లి కాకముందు ఇలా పరపురుషునితో పొందు కోరుట ధర్మం కాదు కదా. ఈవిధంగా నిర్బంధంగా నన్ను అధర్మానికి పాల్పడమనడం నీకు తగునా. నీకు తెలియని ధర్మం ఏమున్నది. తల్లితండ్రులకు తెలియకుండా నీ పొందు కోరుట నీకు ధర్మం అని తోచిన, నీకు ఇష్టం వచ్చినట్టు చేయుము దాని వలన వచ్చు అపకీర్తి నేనే భరిస్తాను." అని పలికింది పృధ.

(ఇక్కడ సూర్యుడు ఒక వింత ఆచారాన్ని నెలకొల్పాడు. అది నేడు మన యువకులు యువతులు ప్రేమ పేరుతో ఆచరిస్తున్నారు. అదే యువతకు స్వేచ్ఛ అని నిర్వచనం ఇస్తున్నారు. ప్రేమించడం మా హక్కు అది కాదనే అధికారం పెద్దలకు లేదు అనే నినాదం ఇస్తున్నారు. అదేమిటో చదవండి).

సూర్యుడు ఆమెను చూచి "ఓ కుమారీ! నీ తల్లి తండ్రులు, బంధువులు నిన్ను కన్యాదానము చేయుటకు కర్తలు కారు. నీ శరీరానికి నీవే యజమానురాలివి. కన్య అనగా తన కోరికలను తీర్చుకొనేది అని అర్ధం. ఇది నీ ఆంతరంగిక విషయం. నీ కోరిక తీర్చుకొనడంలో తప్పులేదు. అయినా ఇది అధర్మం అయితే నేను ఎందుకు చేస్తాను. దీని వలన నీ కన్యాత్వమునకు ఎలాంటి భంగం కలగదు. నీకు ఎలాంటి నింద రాదు. నీకు నావలన మహా తేజస్వి అయిన కుమారుడు జన్మిస్తాడు." అని చెప్పి కుంతీ దేవిని ఒప్పించాడు.

తరువాత సూర్యుడు కుంతీదేవితో సంగమించి ఆమెకు గర్భాదానం చేసాడు. కుంతీదేవి గర్భం దాల్చించింది. ఆమె దాల్చి న గర్భం దిన దిన ప్రవర్ధమానమై పెరుగుతూ ఉంది. కుంతీ దేవి గర్భం దాల్చి న సంగతి ఆమె దాది కూతురికి మాత్రమే తెలియును. ఒకనాటి రాత్రి వేళ కుంతీదేవి ఒక కుమారుడిని ప్రసవించింది. ఆ కుమారునికి సహజ కవచకుండలములు,పొడుగైన చేతులు,ధృ ఢమైన శరీరము ఉన్నాయి.

ఆ కుమారుని చూచి కుంతీదేవి లోకాపవాదమునకు భయపడింది. ఆ బిడ్డను ఒక పెట్టెలో పెట్టింది. ఆ పెట్టెను ఒక తెప్పమీద పెట్టి గట్టిగా తాళ్ల తో

కట్టింది. ఆ పెట్టెను తన భవనము పక్కనే ప్రవహిస్తున్న అశ్వనది లో వదిలి పెట్టింది. తరువాత ఎంతో దుఃఖించింది. ఆ చిన్ని బాలుని నిర్దాక్షిణ్యంగా నదిలో వదిలినందుకు ఎంతగానో ఏడ్చింది.

ఆ తెప్పమీద ఉన్న పెట్టె ప్రవాహ వేగమునము కొట్టుకొనిపోయి మొదట చర్మణ్వతీ నదిలో చేరింది. అక్కడినుంది కొట్టుకొనిపోయి, యమునా నదిలో చేరింది. ఆఖరుకు గంగానదిలో చేరి కొట్టుకొని పోతూ ఆ పెట్టె పంపానగర సమీపానికి వచ్చింది. ఆ సమయంలో ధృతరాష్ట్రుని కి స్నేహితుడు ఐన అతిరథుడు అనే సూతుడు తన భార్యతో గంగానదిలో జలకాలాడుతున్నాడు. వారు ఆ పెట్టెను చూచారు. ఆ పెట్టెను తెరిపించాడు. సహజ కవచ కుండలములో ప్రకాశిస్తున్న బాలుని చూచాడు. తన భార్య రాధను పిలిచి "సంతానము లేని మనకు ఆ దేవుడు మనకు ఈబిడ్డను ప్రసాదిచించాడు. వీడు మానవుడు కాడు. దేవతలకు పుట్టినవాడు. ఈ బిడ్డను మనము పెంచుకొనెదము." అని అన్నాడు. రాధ ఆ బిడ్డను గుండెలకు అదుముకుంది.

ఆ బిడ్డ సహజ కుండలములు కర్ణములకు ఉన్నవాడు కావున కర్ణుడు అని నామకరణం చేసారు. బంగారు ఒంటి ఛాయ కలవాడు కనుక అతనిని వసుసేనుడు అని కూడా నామకరణం చేసారు బ్రాహ్మణులు. ఆ ప్రకారము సూర్యపుత్రుడు సూతపుత్రుడు అయ్యాడు. ఈ విషయమంతయూ కుంతీదేవి తన ఆంతరంగిక గూఢచారుల వలన తెలుసుకొని మనసుకు ఊరట చెందింది.

అతి రథుడు కర్ణుడు యుక్త వయస్కుడు కాగానే అతనిని ద్రోణాచార్యుని వద్ద విలు విద్య నేర్పించాడు. తరువాత కర్ణుడు కృపాచార్యుని వద్ద, పరశు రాముని వద్ద విలువిద్య నేర్చుకున్నాడు. ఎన్నో అస్త్రాలు సంపాదించాడు. తరువాత కర్ణునికి దుర్యోధనునితో స్నేహం ఏర్పడింది. దుర్యోధనునితో స్నేహం కారణంగా అతడు పాండవులకు విరోధి అయ్యాడు. కర్ణుడి కవచ కుండలములముల మహాత్తును తెలుసుకొని ధర్మరాజు ఎంతో భయపడుతుండేవాడు. అతని భయం పోగొట్టడానికి ఇంద్రుడు కర్ణుని కవచ కుండలాలను అపహరించ దలచాడు.

ఒక రోజు బ్రాహ్మణ వేషధారియై కర్ణుని వద్దకు వచ్చాడు. ఆ సమయంలో కర్ణుడు సూర్యోపాసన చేసి బ్రాహ్మణులకు దానధర్మాలు చేస్తున్నాడు. అప్పుడు ఇంద్రుడు "భిక్షాందేహి" అని అర్ధించాడు.

"మీకు ఏమి కావాలో కోరుకొనండి. " అని అన్నాడు కర్ణుడు.

"నాకు నీ కవచకుండలములు కావాలి అవి ఇమ్ము." అని అడిగాడు ఇంద్రుడు. కర్ణునికి విషయం అర్ధం అయింది.

"బ్రాహ్మణోత్తమా! ఎందుకూ ఉపయోగపడని ఈకవచ కుండలములు నీకు ఎందుకు. వాటి బదులు నీకు ఉపయోగించే ధనము, బంగారము, మణిమాణిక్యాలు కోరుకో! " అని అన్నాడు.

కాని నాకు కవచ కుండలములు కావాలని పట్టుపట్టాడు బ్రాహ్మణ వేషంలో ఉన్న ఇంద్రుడు. "బ్రాహ్మణోత్తమా! పోనీ నా అంగ రాజ్యాన్ని నీకు ఇస్తాను స్వీకరించు" అని చెప్పాడు.

దానికి కూడా దేవేంద్రుడు ఒప్పుకోలేదు. అప్పుడు కర్ణుడు దేవేంద్రుని చూచి "దేవా! నేను గుర్తు పట్టాను. నీవు దేవేంద్రుడవు. మీరు దేవతలు. మేము మిమ్ము వరాలు అడగాలి కాని మీరు వచ్చి మమ్మల్ను యాచించచడం ఏమిటి? వింతగా ఉంది."

"కర్ణా! నీ తండ్రి సూర్యుడు నీకు అన్ని విషయములు చెప్పి ఉంటాడు అందుకేనన్ను గుర్తించగలిగావు. కాబట్టి నేను కోరిన కవచకుండలములు నాకు ఇచ్చి పంపు" అన్నాడు ఇంద్రుడు.

"మరి నాకు మీ వద్ద ఉన్న సకల శత్రు సంహారి అయిన శక్తిని ప్రసాదించండి. నా కవచకుండలములు తీసుకొనండి. " అని అన్నాడు కర్ణుడు.

"నా శక్తి ని నీకు సంతోషంగా ఇస్తాను. కాని అది యుద్ధ సమయంలో నేను ప్రయోగించగానే అది నా శత్రువులను చంపి మరల నా దగ్గరకు వస్తుంది. కాబట్టి. నీవు కూడా నీ శత్రువు మీద దానిని ప్రయోగించగానే అది అతనిని చంపి నీ దగ్గరకు రాదు. నా దగ్గరకు వస్తుంది. కాబట్టి నీవు దానిని ఒకే సారి ప్రయోగింప గలవు. ఈ నియమానికి అంగీకరించి నా శక్తినీ తీసుకో. " అన్నాడు ఇంద్రుడు.

" దేవేంద్రా! నాకు ఉన్న శత్రువు ఒక్కడే. నీ శక్తి అతనిని వధియించుట నా కోరిక. అది నెరవేరితే చాలు." అన్నాడు కర్ణుడు.

ఇంద్రుడు నవ్వి "కర్ణా! నీ మనోరధము నాకు తెలియును నీవు అర్జునుని చంపవలెనని అనుకుంటున్నావు. కాని కృష్ణుడు అర్జునుని ప్రక్కన ఉన్నంత వరకు నీవు అర్జునుని ఏమీ చేయలేవు." అని అన్నాడు ఇంద్రుడు.

"అది సరేగాని, నా కవచకుండలములు నా శరీరమునుండి చీల్చి ఇచ్చిన నా శరీరం వికృతములవుతుంది కదా! మరి దీనికి ఏమంటారు?" అని అడిగాడు కర్ణుడు.

"నీకు ఆ చింత లేదు నీ శరీరం నీ తండ్రి సూర్యుని మాదిరి ప్రకాశించగలదు." అని వరం ఇచ్చాడు. తరువాత ఇంద్రుడు తన శక్తిని కర్ణుడికి ఇచ్చి అతని కవచకుండలములు తీసుకొని దేవలోకం వెళ్లాడు. ఈ వృత్తాంతం విని పాండవులు ఆనందించారు కౌరవులు దుఃఖించారు.

జనమేజయ మహారాజా! ఆ విధంగా ఇంద్రుడు మామోపాయంతో కర్ణుని కవచకుండలములు తీసుకున్నాడు." అని వైశంపాయనుడు చెప్పాడు. తరువాత, వైశంపాయనుడు జనమే జయునితో భారత కధను కొనసాగించాడు.

"అరణ్య వాసములో ఆఖరి సంవత్సరములో ఉన్న పాండవుల వద్దకు ఒక రోజు ఒక బ్రాహ్మణుడు వచ్చాడు. "అయ్యా! నేను నా అరణిని ఒక చెట్టు కు

వేలాడ గట్టాను ఒక లేడి పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చింది. నా అరణి దాని కొమ్ములకు తగులుకుంది. ఆ లేడి అరణితో కూడా పారిపోయింది. దయచేసి నా అరణిని నాకు తెచ్చి ఇవ్వండి. ” అని ధర్మరాజును అడిగాడు.

అప్పుడు ధర్మరాజు విల్లు అమ్ములు ధరించి, తమ్ములతో ఆ లేడిని వెంబడించాడు. కాని అతను వేసిన బాణములు ఒకటి కూడా ఆ లేడికి తగలలేదు. అలా కొంత దూరం ఆ లేడి పరుగెత్తి మాయం అయింది. అప్పటికే పాండవులు అలసి పోయారు. ఒక చెట్టు నీడన విశ్రాంతి తీసుకుంటున్నారు.

అప్పుడు నకులుడు ధర్మరాజును చూచి ఇలా అన్నాడు. “అన్నయ్యా! మనం ఉన్నత మైన వంశంలో పుట్టాము. ధర్మశాస్త్రాలు చదువుకున్నాము. అందరి పట్ల కరుణ కలిగి ఉన్నాము. కాని మనకు ఇంతటి దుర్గతి దాపురించడానికి కారణం ఏమిటి? అని అడిగాడు.

దానికి ధర్మరాజు నవ్వి “నకులా! సుఖం కాని, దుఃఖం కాని మనకు కలగడానికి కారణం మనం చేసిన కర్మ. వేరే కారణం ఏమీ కాదు.”

భీముడు నకులుని చూచి “తమ్ముడూ! ఆరోజు ప్రాతిగామి ద్రౌపదిని కొలువుకూటమునకు తీసుకొని వచ్చినపుడే ఆ కౌరవులను నరికి ఉంటే మనకు ఈ కష్టా లు తప్పేవి” అన్నాడు.

“అన్నయ్యా భీమా! అదియును కాక ఆ రోజు కర్ణుడు కొలువు కూటములో పలికిన మాటలకు మనం ఆగ్రహించక పిరికి వారివలె అడవులకు వచ్చామే అదీ అసలు కారణం. అన్నయ్యలూ! ఆరోజే ఆ మాయాజూదం ఆడిన శకునిని అడ్డంగా నరికి ఉంటే అసలు మనకు ఆ దుర్దశ దాపురించదు కదా!” అని అన్నాడు సహదేవుడు.

ఆ మాటలు వింటున్న ధర్మరాజు నకులుని చూచి “తమ్ముడూ ప్రస్తుతం, నీ అన్నయ్యలు అందరూ చాలా దాహంతో ఉన్నారు. నీళ్లు ఎక్కడైనా ఉన్నాయేమో చూడు.” అన్నాడు.

నకులుడు ఆ చెట్టు ఎక్కి నలుపక్కలా చూచి, కొంచెందూరంలో ఒక కొలను చూచి “అన్నయ్యా అక్కడ నీళ్లు ఉన్నాయి” అన్నాడు

“అయితే నీవు పోయి నీరు త్రాగి మాకు కొన్ని నీరు తెమ్ము” అని అన్నాడు ధర్మరాజు.

నకులుడు అలాగే అని ఆ కొలను దగ్గరకు వెళ్లాడు. నీళ్లు తాగపోయాడు అప్పుడు ఒక శబ్దం వినపడింది.

“ఓ అన్నా! ఈ తటాకము నాది. నీవు తటాకములో నీరు తాగదలుచుకుంటే నా ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరము ఇవ్వాలి.” అని వినిపించింది.

నకులుడు దానిని పట్టించుకోలేదు. ఆ నీరు తాగాడు. బయటకు వచ్చి స్పృహ తప్పి పడిపోయాడు. నీళ్లకు పోయిన నకులుడు ఎంతకూ రాకపోతే ధర్మరాజు సహదేవుని చూచి "సహదేవా! నీ అన్నయ్య నకులుడు జలములకు పోయి ఇంతకూ రాలేదు. నీవుపోయి చూచిరా!" అని అన్నాడు.

సహదేవుడు వెంటనే నకులుడు పోయిన దిక్కు వెళ్లాడు కొలను చూచాడు నీళ్లుతాగడాని కొలనులో దిగాడు. మరల అశరీరవాణి వినపడింది. "మహానుభావా! ఈకొలను నాది. సాహసంతో ఈకొలనులో దిగవద్దు నా ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పు తరువాత నీరు తాగు." అని వినపడింది. సహదేవుడు ఆ మాటలు లక్ష్యపెట్టక కొలనులోకి దిగి నీరు తాగాడు. వెంటనే స్పృహతప్పి పడిపోయాడు.

పోయిన వాళ్లు ఎంతకూ రాకపోతే ధర్మరాజు అర్జునుని చూచి "అర్జునా! నీ తమ్ములు వెళ్లి చాలా సేపు అయింది ఏం జరిగిందో చూచిరా?" అని అన్నాడు. అర్జునుడు కూడా ఆ కొలను దగ్గరకు వెళ్లాడు. మరలా అశరీర వాణి వినిపించింది.

"ఎవరన్నా బలవంతంగా ఈకొలనులో నీరు తాగితే స్పృహతప్పి పడిపోతారు. కాబట్టి నా ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పు." అని వినపడింది.

"ఎవడురా నువ్వు? దొంగలాగా దాగి మాట్లాడుతున్నావు. ఉండు నిన్ను సంహరిస్తాను." అంటూ అర్జునుడు శబ్దవేది బాణాన్ని ప్రయోగించాడు. మరల

అవే మాటలు వినబడ్డాయి. వాటిని లక్ష్యపెట్టక కొలనులో దిగి నీరు తాగాడు. యధాప్రకారం స్పృహతప్పి పడిపోయాడు.

వెళ్లిన ముగ్గురూ ఎంతకూ రాలేదు ధర్మజునకు ఆందోళనగా ఉంది. "భీమా నీవు వెళ్లి ఏంజరిగిందో చూచిరా!" అన్నాడు.

భీముడు వెంటనే అటుగా వెళ్లాడు. కొలను దగ్గరకు వచ్చాడు. మరల అదే శబ్దం వినపడింది. "ఎందుకయ్యా ఇంత సాహసానికి పూనుకుంటావు. నీకు శక్తి ఉంటే నా ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పి నీరు తాగు." అని వినపడింది. భీముడు వినిపించుకోకుండా కొలనులోకి దిగాడు. స్పృహతప్పాడు.

వెళ్లిన నలుగురూ ఎంతకూరాలేదు. ధర్మరాజు ఎంతో ఆతరత చెందాడు. వెంటనే తను కూడా బయలుదేరాడు. ఆ కొలను దగ్గరకు వెళ్లాడు. పరిసరాలను పరిశీలించాడు. స్పృహతప్పి పడిపోయిన తన తమ్ములను చూచాడు. అతని హృదయం తల్లడిల్లింది కొంచెం సేపటికి తేరుకున్నాడు. చుట్టుపక్కల పరికించాడు. అక్కడ వేరే వాళ్ల అడుగు జాడలు కనిపించలేదు. "వారికై వారు అలాకూలిపోవడానికి కారణం తెలియడం లేదు. ఈ కొలనులో నీరు విషపూరితమైనది అనడానికి వీరి శరీరములలో విషప్రయోగం జరిగిన లక్షణాలు లేవు. ఒకవేళ సుయోధనుడు అతని మిత్రులు ఇలా చేసారా! ఇప్పుడు కుంతీదేవికి తాను ఏమని సమాధానం చెప్పాలి? " అనుకుంటూ కొలనులోకి దిగాడు

అప్పుడు మరల ఆకాశవాణి వినపడింది. "ఓధర్మరాజా! నేను ఒక కొంగను. ఈ కొలనునాది. నీ తమ్ములు నా మాటలు వినకుండా కొలనులో దిగి స్పృహ తప్పిపడిపోయారు. నీవు కూడా నా మాట వినకుంటా ఈ కొలనులో నీళ్లు తాగితే వాళ్ల గతే నీకూ పడుతుంది కాబట్టి నా ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పి తరువాత నీళ్లు తాగు జాగ్రత్త!" అని వినిపించింది.

"అయ్యా! నీవు కొంగ రూపం ధరించిన రుద్రుడవో, అగ్నిదేవుడివో, వాయుదేవుడివో తెలియదు. లేని ఎడల అత్యంత పరాక్రమ వంతులైన నా తమ్ములు ఇలా పడిపోరు. నీవు ఎవ్వరవు? నీ తలంపు ఏమి? చెప్పు? " అని అడిగాడు.

"ధర్మరాజా! నేను కొంగనుకాను. యక్షుడను. నీ తమ్ములు నన్ను అవమానించి పడిపోయారు." అంటూ ధర్మరాజు ముందు నిలబడ్డాడు. " నా అనుమతి లేకుండా ఈ కొలనులో నీరు తాగితే ఎంతటి వారైనా ఇలాగే పడిపోతారు. నీవు తెలివికలవాడివికనుక నీరు తాగలేదు కాబట్టి నేను వేసే ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పు." అని అన్నాడు.

"అయ్యా! నీ వంటి వారికి సమాధానం చెప్పడం నాతరమా అయినను నాకు తెలిసిన విధంగా సమాధానాలు చెపుతాను" అని అన్నాడు ధర్మరాజు.

యక్షుడు: సూర్యుని ఎవరునడుపుతున్నారు? సూర్యుని ఎవరు కొలుస్తున్నారు? సూర్యుడు అస్తమించడం అంటే ఏమిటి? సూర్యునికి ఆధారభూతము ఏది? చెప్పు

ధర్మరాజు: సూర్యుని బ్రహ్మము నడుపుతుంది. దేవతలు సూర్యుని కొలుస్తారు. సూర్యుడు ధర్మం చేత అస్తమిస్తాడు. సూర్యునికి సత్యమే ఆధారము.

యక్షుడు: శ్రోత్రియుడు ఎలాఅవుతాడు? పురుషునికి మహిమలు ఇలాసిద్ధిస్తాయి? పురుషునకు సాయం ఎవరు! అతడు బుద్ధిమంతుడు ఎలా అవుతాడు?

ధర్మజ: శ్రుతము వలన శ్రోత్రియుడు అవుతాడు. అనగా వేదములు అధ్యయనము చేయడం వలన. తపస్సు వలన మహిమలు సిద్ధిస్తాయి. పురుషునకు అతని ధైర్యమే అతనికి సాయం. గొప్పవారికి, జ్ఞానులకు సేవచెయ్యడం వలన బుద్ధిమంతుడు అవుతాడు.

యక్షుడు: బ్రాహ్మణుడు దైవత్వము ఎలా పొందుతాడు? అతనికిసాధుభావము ఎలా ఏర్పడుతుంది అతడు దుష్కృతుడు ఎలా అవుతాడు? బ్రాహ్మణుడు మానవుడు ఎలా అవుతాడు?

ధర్మజ: బ్రాహ్మణుడు వేదపఠనము చేత దైవత్వముపొందుతాడు అధిక మైన నిష్ఠవలన సాధుభావము ఏర్పడుతుంది. తన నిష్ఠను కోల్పోయినపుడు దుష్కృ

తుడు అవుతాడు. శుచిత్వము పాటించని బ్రాహ్మణుడు మరణ భయముతో మానవుడు అవుతాడు

యక్షుడు: జీవన్మృతుడు అనగా ఎవరు?

ధర్మజ: దేవతలకు, అతిథులకు, పితృదేవతలకు తన వద్ద పని చేసే సేవకులకు పెట్టకుండా తినే వాడు, జీవించీ మరణించినట్లే.

యక్షుడు: భూమి కంటే బరువైనది ఏది? ఆకాశముకంటే పొడవైనది ఏది? గాలి కంటే వేగమైనది ఏది? గడ్డి కంటే విరివిగా పెరిగేది ఏది?

ధర్మజ: భూమి కంటే బరువైనది కన్నతల్లి. ఆకాశము కంటే పొడవైనవాడు తండ్రి. గాలి కంటే వేగమైనది మనస్సు. మనసులో కలిగిన చింత గడ్డికన్నా వేగంగా పెరుగుతుంది.

యక్షుడు: కన్నులుతెరిచి నిద్రించేది ఏది? పుట్టిన తరువాత కూడా కదలలేనిది ఏది? రూపం ఉండి కూడా హృదయం లేనిది ఏది? వేగం వలన వర్ధిల్లునది ఏది?

ధర్మజ: కన్నులు తెరిచీ నిద్రించేది చేప. పుట్టిన తరువాత కూడా కదలలేనిది అండము (గుడ్డు). రూపం కలిగి హృదయం లేనిది పాషాణం (రాయి) వేగం వలన వర్ధిల్లునది ఏరు.

యక్షుడు: దారిన నడచువానికి, రోగముతో ఉన్నవానికి, గృహస్తునకు, చనిపోయిన వారికి ఎవరు చుట్టములు?

ధర్మజ: దారిన నడచువానికి, తనతో నడచు వారు, రోగగ్రస్తునకు వైద్యుడు, గృహస్తునకు మంచి భార్య, చనిపోయిన వానికి అతను ఆచరించిన ధర్మము చుట్టములు.

యక్షుడు: ధర్మమునకు ఆధారము ఏది? కీర్తికి ఆశ్రయము ఏది? దేవలోకమునకు పోవు మార్గము ఏది? సుఖించుటకు మూలము ఏది?

ధర్మజ: కరుణ స్వభావము ధర్మమునకు ఆధారము. దానము చేయడం వలన కీర్తి వస్తుంది. సత్యము పలుకుటయే దేవలోకముకను మార్గము. మంచి ప్రవర్తన అన్ని సుఖములకు మూలము.

యక్షుడు: నరునకు ఆత్మ ఏది? దైవికమైన చుట్టము ఎవరు? అతడు దేని ఆధారంగా జీవిస్తాడు? నరుడు దేనివలన మంచితనము పొందుతాడు?

ధర్మజ: పుత్రుడే నరునకు ఆత్మ. భార్య దేవుడి చ్చిన చుట్టము. అతనికి జీవనం మేఘములు కల్పిస్తాయి దానము వలన నరుడు మంచి తనము పొందుతాడు

యక్షుడు: ధర్మములలో కన్న గొప్ప ధర్మము ఏది? ఏది మనకు పూర్ణమైన ఫలితాన్ని ఇస్తుంది? ఏది వదలి పెడితే మనకు ఆనందం కలుగుతుంది? ఎవరి తోటి స్నేహము ఎప్పుడూ చెడిపోదు?

ధర్మజ: అహింస పరమ ధర్మము. యజ్ఞయాగములు మనకుపూర్తి ఫలితాన్ని ఇస్తాయి. అహంకారము వదలిన ఆనందం కలుగుతుంది. మంచి వారితో స్నేహం ఎప్పుడూ చెడిపోదు.

యక్షుడు: ఈ లోకమునకు దిక్కు ఎవరు: జలము, అన్నము దేనివలన సంభవిస్తాయి? విషము అనగా నేమి? శ్రాద్ధ కార్యమునకు ఏది సమయము?

ధర్మజ: మంచివారే ఈలోకమునకు దిక్కు. మనకు నీరు, అన్నము మేఘముల వలన సంభవిస్తాయి. బ్రాహ్మణునికి చెందిన ధనము విషతుల్యము. బ్రాహ్మణుడు వచ్చినపుడే శ్రాద్ధమునకు మంచి సమయము.

యక్షుడు: మనుజుడు దేనిని వదలిపెడితే సర్వజనులకు ప్రియుడు, శోకము లేని వాడు, ధనము కలవాడు, సుఖి అవుతాడు?

ధర్మజ: గర్వము వదలి పెడితే సర్వజనులకు ప్రియుడు అవుతాడు. కోపం వదలి పెడితే వాడికి శోకమే ఉండదు. లోభి కానివాడు సంపన్నుడు అవుతాడు. అత్యాశను వదిలితే సుఖాన్ని పొందుతాడు.

యక్షుడు: పురుషుడు ఎవరు? అత్యంత ధనము కలవాడు ఎవరు?

ధర్మజ: ఎవడు కీర్తి వంతుడో అతడే పురుషుడు. ప్రియము, అప్రియము, సుఖదుఃఖములు, జరిగినవి, జరుగబోవునవి ఎవరు సమంగా చూచునో అతడే అత్యంత ధనవంతుడు.

ధర్మరాజు చెప్పి సమాధానాలు విని యక్షుడు సంతృప్తి చెందాడు.

"ధర్మజా! నా ప్రశ్నలకు సమయోచితముగా సమాధానాలు చెప్పి నన్ను తృప్తి పరిచావు. నీతమ్ములలో ఒక్కరి ప్రాణము తిరిగి ఇచ్చెదను కోరుకొనుము" అని అన్నాడు.

దానికి ధర్మరాజు "మహాత్మా! నా తమ్ముడు నకులుని ప్రాణములు తిరిగి ఇమ్ము" అని అడిగాడు.

"అదేమిటి! భీమార్జునులను వదలి పెట్టి నకులిని ప్రాణములు కోరుకున్నావు?" అన్నాడు యక్షుడు.

"అయ్యా! నా తండ్రికి ఇద్దరు భార్యలు. కుంతీదేవికి నేను, భీమార్జునులు, మాద్రికి నకుల సహదేవులు పుత్రులు. కుంతీపుత్రులలో నేను పెద్దవాడిని. మాద్రీపుత్రులలో నకులుడుపెద్దవాడు. అందుకని అతనిని కోరుకున్నాను. ఇది ధర్మం కదా! " అని అన్నాడు ధర్మజుడు.

"ధర్మరాజా! నీ ధర్మ నిరతికి మెచ్చాను. నీ తమ్ములందరూ పునర్జీవులౌతారు." అని వరం ఇచ్చాడు యక్షుడు. వెంటనే భీమార్జున,నకుల సహదేవులు నిద్రనుండి లేచి నట్టు లేచారు.

"మహాత్మా! నీవు మాములు యక్షుడివి కావు. నీవు ఎవరివో ఎరింగింపుము" అని ప్రార్ధించాడు ధర్మరాజు.

"ధర్మజా! నేను యమధర్మరాజును.నీ తండ్రిని. నిన్ను చూడవలెనని కోరిక కలిగి వచ్చాను. సత్యము, శౌచము, దానము, తపము, శమము, కీర్తి వివేకము నా యొక్క మూర్తులు. పైగుణములను ఆశ్రయించిన వారు దుర్గతిని పొందరు. నీవు కోరిన వరాలు ఇస్తాను కోరుకో!" అన్నాడు యమధర్మరాజు.

"యమధర్మరాజా! నా ఆశ్రమంలో నివసిస్తున్న ఒక బ్రాహ్మణుని అరణిని ఒక లేడి అపహరించింది. దానిని తిరిగి ప్రసాదింపుము." అని అడిగాడు.

"ధర్మజా! నేనే ఆ లేడిని. నీ మనస్సు ఎలా ప్రవర్తిస్తూ ఉందో తెలుసుకోడానికి ఆ అరణిని నేనే తీసుకొని వచ్చాను. ఇదిగో అరణి తీసుకొనుము" అని అరణిని తిరిగి ఇచ్చాడు యమధర్మరాజు.

"పాండవులారా! మీరు అరణ్యవాసము పండ్రెండేళ్లు పూర్తి అయినవి. ఇంక ఒక వత్సరము అజ్ఞాత వాసము మిగిలి ఉన్నది అజ్ఞాత వాస సమయములో మీకు ఏ రూపాలు కోరితే ఆ రూపాలు మీకు వస్తాయి. మిమ్మల్ను ఎవరూ గుర్తింప

కుండా వరం ఇస్తున్నాను. మరొక వరము కోరుకొనుము." అని అడిగాడు యమధర్మరాజు.

" దేవతలలో ఆది దేవుడివి. నీవే నాకు కనపడ్డావు. ఇంతకన్నా నాకు వేరు వరం ఏమున్నది. నా మనస్సు ఎల్లప్పుడూ ధర్మమార్గాన చరించేటట్టు, క్రోధము, మోహము మొదలైనవి నా దగ్గర చేరకుండా వరం ప్రసాదించు." అని కోరాడు. యమధర్మరాజు అలాగే అని వరము ఇచ్చి అంతర్ధానం అయ్యాడు. పాండవులు ఆశ్రమానికి వెళ్లి అరణిని బ్రాహ్మణునికి ఇచ్చారు. అతని ఆశీర్వాదాన్ని పొందారు.

ఆ ప్రకారంగా పాండవులు తమ అరణ్య వాసం పూర్తి చేసారు." అని వైశంపాయనుడు జనమేజయునకు చెప్పాడని, సూతుడు శౌనకాది మహా మునులకు మహా భారత కథను చెప్పాడు.

మహా భారతము - అరణ్య పర్వము - సప్త మాశ్వాసము -

ఎఱ్ఱాప్రగ్గడ ప్రణీతమైన అరణ్య పర్వశేషము

సర్వం సంపూర్ణం.

ఓం తత్సత్.